

מִלֶּתָא חֲדָתָא

חנוכה

מאמרי קדש דא"ח
שיחות קדש דברי תורה
מפ"ק קבוד קדשת מרן
אדמו"ר רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

יו"ל בס"ד ע"י מוכן 'אור לישרים'
שע"י ישיבת 'אביר יעקב'
ומוסדות 'אור מאיר שמחה' נהריה

מהדורת פקר

מלתא חדתא

כל הזכויות שמורות

לישיבת אביר יעקב
אור מאיר שמחה נהריה
רח' אביר יעקב 27
נהריה

נרפס על נייר חר"ל
שאון בו חשש חילול שבת

הארות והערות יתקבלו בכרבה
מכון אור לישרים
רח' יוסף הכנסי 30 ירושלים
פקס: 03-5423180

office@oz-vehadar.com

הפצה והזמנות: 'היכלי תורה'

בארץ ישראל:	טלפון: 02-9924603	פקס: 03-5435884
באר"ב:	טל: 718-437-0054	פקס: 718-437-3514
באירופה:	טל: 44-191-430-0333	פקס: 44-191-430-0555

עימוד ועיצוב:
שמאל סאמעט

בַּיָּמִים הָהֵם בְּזֶמַן הַזֶּה

הָאֵרַת יָמֵי הַחֲנֻכָּה בְּזֶמַן הַזֶּה

לְאַבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזֶמַן הַזֶּה, וְכָלשׁוֹן קָדְשׁוֹ שֶׁל מְרִנָּא הֲרַהֲ"ק בַּעַל קִדְשֵׁי לִוִּי ע"ה (קדושה ראשונה לחנוכה): וְזֶה הִיא פְּנִינַת אֲנָשִׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה 'שֶׁעָשָׂה נִסִּים לְאַבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזֶמַן הַזֶּה, כְּלוּמַר שֶׁאֵלּוּ הַחֲסִידִים וְהַנְּסִים וְהַהֲאָרוֹת שֶׁהָיוּ אָז וְכו', נִתְגַּלָּה עַד עַכְשָׁו בְּזֶמַן הַזֶּה וְכו', וְזֶהוּ לְשֵׁנָה אַחֶרֶת עֲשָׂאוֹם יָמִים טוֹבִים וּקְבָעוֹם בְּהִלָּל וּבְהוֹדָאָה (שבת כא:), כְּלוּמַר שֶׁקָּבְעוּ שֶׁאֵלּוּ הַהֲאָרוֹת וְהַנְּסִים וְהַחֲסִידִים יִהְיוּ תָּמִיד, וּבְזֶה אָנוּ מְמַשִּׁיכִין הַהֲאָרָה תָּמִיד בְּכָל זְמַן.^א

יָמֵי שְׂמֻחָה וְהִלָּל שְׂמֻחַת עוֹרֶרֶת הָאֵרַת הַנְּסִים
בְּכָל דּוֹר וּבְכָל שָׁנָה

הַדּוֹרֵשִׁי ה' הַמְּבַקְשִׁים קִרְבָּתוֹ עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֵי אֱהוּבָיו וְשִׂמְחוֹ וְיִגִּילוֹ בְּבוֹא יָמֵי הַחֲנֻכָּה יָמֵי שְׂמֻחָה וְהִלָּל, כְּלָשׁוֹן הַרְמְבָ"ם ע"ה (מגילה וחנוכה פ"ג ה"ב)^א, וְיִלְבְּשׁוּ עַז וְתַעֲצוּמוֹת לָקִים מִצּוֹת חֲכָמִים בְּהִדְלָקַת נֵרוֹת חֲנֻכָּה, וְיָמִים טוֹבִים בְּהִלָּל וְהוֹדָאָה, יַעַן כִּי אִוֵּרוֹת נִפְלְאִים וְעֲצוּמִים מְשַׁפְּעִים מְשֻׁמֵּי אֵל כָּל בֶּר יִשְׂרָאֵל. וּבְכָל שָׁנָה מִתְעוֹרְרִים אוֹתָם הַנְּסִים שֶׁנַּעֲשׂוּ בַּיָּמִי חֲשֻׁמוֹנָאִי וּבְנִיּוֹ^ב, כְּמֵאֲמָרְנוּ 'שֶׁעָשָׂה נִסִּים

קְדוּם נִמְצָא עַל פֶּה בְּדַבְרֵי הַרְמְבָ"ם בְּדִרְגָּה ה' (ח"ד פ"ו): וְשֶׁרֶשׁ כָּלֵם הוּא סֵדֵר שֶׁסִּדְרָה הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁכָּל תַּקוּן שֶׁנִּתְקַן וְאוֹר גָּדוֹל שֶׁהָאִיר בְּזֶמַן מְהֻמָּנִים, בְּשׁוּב תַּקוּפַת הַזְּמַן הַהוּא, יֵאִיר עֲלֵינוּ אוֹר מַעֲיָן הָאוֹר הָרִאשׁוֹן, וְיִתְחַדֵּשׁ תּוֹלְדֵת הַתַּקוּן הַהוּא בַּיָּמִי שֶׁקָּבְלוּ.

ג. בְּדַבְרֵים הָאֵלּוּ פֶּתַח הַחִידָ"א ע"ה (כסא דוד דרוש ח' לשבת כלה): עַל פִּי מִדּוּתָיו שֶׁל בַּעַל הַרְחֻמִּים כִּי בַּיּוֹם אֲשֶׁר גָּבְרוּ רַחֲמָיו עֲזָוּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו וְנִתְגַּלְּוּ אוֹרוֹת עֲלִיּוֹנִים, וְהַשְׁפִּיעַ בְּצַחֲצָחוֹת חֲסִידֵי חֲסִידִים עוֹשֵׂי אוֹרִים גְּדוּלִּים וּלְפִיָּהֶן יָשִׁיב רַחֲמֵי הַרְחֻמִּים לְרֹאשׁ גְּבָדִים נִסִּים וְנִפְלְאוֹת, לֹא זֶה כִּי אוֹתוֹ הַיּוֹם גְּדוֹל מְאֹד בְּשָׁמַיִם מִימַעַל לַחֹשֶׁב וְהַתְּבָרָכוּ בּוֹ בְּרָכוֹת שְׁמַיִם וּנְהַרְוֹת הַמוֹשְׁכִין. אִךְ זֶה כִּי מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה כֹּה יַעֲשֶׂה בַּיּוֹם

א. בְּרַמְבָּ"ם (שם ה"ב-ג): וְכַשְׁגָּבְרוּ יִשְׂרָאֵל עַל אוֹיְבֵיהֶם וְאַבְדּוּם בַּחֲמֻשָּׁה וְעֶשְׂרִים בַּחֲדָשׁ כִּסְלוֹ הָיָה, וְנִכְנְסוּ לַהֲיָכָל וְלֹא מִצָּאוּ שָׁמֶן טָהוֹר בְּמִקְדָּשׁ אֶלָּא פֶּה אֶחָד, וְלֹא הָיָה בּוֹ לַהֲדָלִיק אֶלָּא יוֹם אֶחָד בְּלִבְדּוֹ, וְהִדְלִיקוּ מִמֶּנּוּ נֵרוֹת הַמְּעַרְכָּה שֶׁמִּזֶּנָּה יָמִים עַד שֶׁפִּתְּשׁוּ זֵיתִים וְהוֹצִיאוּ שָׁמֶן טָהוֹר. וּמִפְּנֵי זֶה הִתְקִינוּ חֲכָמִים שֶׁבְּאוֹתוֹ הַדּוֹר שֶׁיִּהְיוּ שְׂמוֹנֶת הַיָּמִים הָאֵלּוּ שֶׁתְּחַלְתֵּן מְלִיל חֲמֻשָּׁה וְעֶשְׂרִים כְּכִסְלוֹ יָמֵי שְׂמֻחָה וְהִלָּל, וּמִדְּלִקִין בֶּהֶן הַנֵּרוֹת בְּעָרֵב עַל פֶּתְחֵי הַבָּתִּים בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה מִשְׁמוֹנֶת הַלַּיְלוֹת לַהֲרָאוֹת וּלְגִלוֹת הַנֵּס, וְיָמִים אֵלּוּ הֵן הַנִּקְרָאִין חֲנֻכָּה.

ב. כָּל סִפְרֵי הַקִּדְשׁ מְלֵאִים מִזֶּן אֵל זֶן לְהוֹרוֹת גְּדָל קִדְשֵׁי הַזְּמַן וְהַתְּעוֹרְרוֹתוֹ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה. בְּאוֹר

זרעם, ונמצא שבימי החנכה מתעוררים הארות הנסים כמו בימי חשמונאים^ז, וכיום הפורים מתעוררים הארות נסי מרדכי ואסתר.

תכלית נס חנכה היא ההארה והגבואה לימי הגלות

לא זו בלבד שכח החנכה נמשך לדורות אלא שהוא נעשה במיוחד לדורות הגלות עוד יותר מזמן חשמונאי ובניו, שכן לכה נתן לנו ה' יתברך ימים אלו למען ימשך כחו של המקדש אתנו אף בגלותנו, כדברי הרמב"ן (במדבר ח ב): וראיתי עוד בילמדנו (תנחומא פר' בהעלותך ה) וכן במדרש רבה (טו ו),

ה. ראה בתקון שובב"ם לרמ"ז (יז): שכל מועד ממועד ה' ואפלו מימים טובים דרבנן, אשר בהם השפע שפע ממורומים להעשות בהם נסים ונפלאות, הקבע כח ועז באותם הזמנים להיותם מזמנים בהכנה דרבה היא, ומדי הגיעם כפעם בפעם חוזר ונאור אותו האור ומזהיר בכל העולמות, וזהו סוד 'והימים האלה יזכרו ונעשים', שבהזכר זכרם נעשים בפעל למעלה, וזה בכל דור ודור, כי בן קימו למעלה מה שקבלו למטה, וכל שכן חגי התורה שהקבע חק במקורם העליון להוריד שפעם בבוא עתם.

ו. כן הוא בפרי עץ חיים (שער ר"ה פ"א): להיות כי הדברים חוזרים בזמנם בכל השנה למציאות הראשון וכו', והנה בתשרי נברא העולם, וחזר הדבר לקדמותו. וראה עוד שם (שער תפלות ר"ה פ"א): להיות שבראש השנה נברא העולם, לכן ארע בימים אלו מה שהיה בבריאת עולם.

ז. וזהו הבאור בדברי חז"ל 'לשנה הבאה קבעים ונעשאים ימים טובים', כי בשנה הראשונה שארע בה הנס עדן לא קבעו להיות יום טוב, אבל כשראו לשנה הבאה שחזר והתעורר בהם התעוררות הקדשה כמו בשעת הנס, הבינו שהוא מועד קבוע לדורות (תפארת שלמה לחנוכה ד"ה בפר' תצוה).

מטעם זה קבעו חז"ל זכרון עולם לנסי חנכה ופורים, מה שלא מצינו בשאר נסים שארעו לישראל, כי כל המועדים הקבועים לדורות אין ענינם לזכרון בלבד על העבר, אלא בכל שנה ושנה מתעוררת הארת אותו הזמן כבראשונה^ח, בראש השנה מתגלים הארות בריאת העולם^י, וביום כפור מתעורר הארת קבלת התשובה, ובחג הפסח מתעורר כח יציאת מצרים, ובחג שבועות כח מתן תורה, וכשזכו בני ישראל לנסי חנכה ופורים השיגו חכמי ישראל שהארות זמנים הללו הם דבר קיים וקבוע לעולמי עד, ולכן קימו וקבלו עליהם ועל

הוא אור זר"ח אורות אלי"ם וקבע את קובעיה"ם, מה נקבד היום הן עוד היום גדול כל שנה לקבועיה קמא הדר הודרניה.

וכזאת וכזאת לעד בבני ישראל נכון למועד"י רג"ל פתחים ומועדים וכן ימים טובים לישראל מדרבנן, אשר בימים ההם יצא שפע ממורום שלח וישימהו על הג"ס, ככה יעשה קבע"ת כוס ישועות, והיו נכונים סדר זמנים ונאור להם נהרי"ם יאורי"ם רחבי ידים, ובהגיע תור כפעם בפעם חוזר ונאור"ר הולך ואור הנה וזהרניה מלא האור"ה בכל העולמות ברב עז ותעצומות, וכן בכל ברכות השבח וההודאה לה' אקרוה טוב וחסד ישפיעו מעין הברכות.

ואפשר שזה נכלל בנסח שתקנו רבותינו ז"ל 'שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה', פרוש דב"מ ההם הגדיל ה' להשפיע שפע ישועה ורחמים ואתרחיש להו ינסא, וגם בזמן הזה מתחדש השפעת רחמים ואורות עליונים באשר היתה באמנה בימים שנעשה הנס. ואפשר שזה פגנת הפתוב (תהלים קז א) 'הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו', הפגנה כי אורות החסד הנשפעים בנס הן מזהיר"ן עולת תמיד ביום ההוא מדי שנה בשנה שנות דור ודור.

ד. פדוגמת נסי ברכ ודבורה במלחמת סיסרא, ונצחון בני ישראל על מנהג צבאו של סנחריב, וכהנה רבות.

הִיתָה מִתְנָה טוֹבָה מִן ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁנִּקְבַּע לְדוֹרוֹת כָּל יָמֵי עַנְיָנוּ וּמְרוֹדֵנוּ בְּגִלּוֹת הָאָרֶץ הַזֶּה שֶׁנִּפְסְקָה הַנְּבוּאָה, וּמִן הָאָרֶה הַהוּא עַל כָּל פָּנִים אֵינוֹ נִפְסֵק רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְהַכֹּל מִן הָאָרֶה הַהוּא הָאֵרֶת נֵר חֲנֻכָּה הָאָרֶה מִן אוֹר הַגָּנוּז עַד כִּי יִצְמַח צִמְח צְדִיק בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ.

מִבְּאָרִים בְּסִפְרֵי הַקֹּדֶשׁ כִּי דֶרֶךְ הַנֶּסֶם שֶׁהִתְגַּבְּרוּ עַל הַיּוֹנִים הִיא הַנוֹתֶנֶת שֶׁכַּח הַנֶּסֶם יִהְיֶה בְּאֶפֶן שְׂנוֹתָן כַּח לְכָל הַדּוֹרוֹת, כִּפִּי שֶׁכָּתַב הַשֵּׁם מִשְׁמוּאֵל (תרפ"א ליל א ד"ה ומעתה מוכן): וּמִשּׁוּם שֶׁלְעֲמַת הַהִתְפַּשְׁטוֹת שֶׁהִיתָה לְהַיּוֹנִים מַחוּץ לְגִבּוֹלָם שֶׁפָּרְצוּ לְגִבּוֹל הַקֹּדֶשׁ, נִהְפֹּךְ הוּא שֶׁהִתְפַּשְׁט כַּח אוֹר הַתּוֹרָה מַחוּץ לְגִבּוֹל וְאֶפְלוּ לַרְשׁוֹת הַרְבִּים, עַל כֵּן אֵיתָא נָמִי אֶפְלוּ בְּגִלּוֹת וּבְגִבּוֹלִין, וְנִקַּח בְּזֶה הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁבִּימֵי חֲנֻכָּה מֵאִיר לְאָדָם אֶף שְׁעוֹמֵד עֲדִין לְגִמְרֵי מִבְּחוּץ, אִם אֶף יֵשִׁים לְבוֹ וְדַעַתּוֹ לְהִתְקַדֵּשׁ מֵהַיּוֹם וּלְהֵלָא, יִמָּצֵא סִיּוּעַ רַבָּה מִתּוֹלְדוֹת הַיָּמִים יָמֵי חֲנֻכָּה.

אָמַר לוֹ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, לֵךְ אָמַר לְאַהֲרֹן אַל תִּתִּירָא, לְגִדּוּלָה מִזֹּאת אֲתָה מוֹכֵן, הַקֹּרְבָנוֹת כָּל זֶמֶן שְׂבִית הַמִּקְדָּשׁ קִים הֵן נִוְהֵגִין, אֲבָל הַנֵּרוֹת לְעוֹלָם אֶל מוֹל פָּנֵי הַמִּנְוָרָה יֵאִירוּ, וְכָל הַבְּרָכוֹת שֶׁנִּתְּתִי לָךְ לְבִרְךְ אֶת בְּנֵי אֵינָן בְּטָלִין לְעוֹלָם. וְהִנֵּה דִבֵּר יְדוּעַ שֶׁשְׂשֵׁאִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קִים וְהַקֹּרְבָנוֹת בְּטָלִין מִפְּנֵי חֲרָבָנוּ אֶף הַנֵּרוֹת בְּטָלוֹת, אֲבָל לֹא רָמְזוּ אֶלָּא לְנֵרוֹת חֲנֻכָּה שֶׁשְׁמוֹנָאִי שֶׁהִיא נִוְהֶגֶת אֶף לְאַחַר חֲרָבָן בְּגִלּוֹתֵנוּ, עַד כָּאֵן לְשׁוּנוֹ".

וְהִנֵּה זֶה כְּדֵי לְחַזֵּק אֶת דּוֹרוֹת הַגִּלּוֹת שֶׁלֹּא יִחְשְׁבוּ כִּי רַחוּקִים הֵם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלִכֵּן נִתְּנָה לָנוּ מִצְוַת הַדִּלְקַת הַנֵּר כִּפִּי שֶׁכָּתַב הַבַּיִי יִשְׁשֹׁכָר (חֲשׁוֹן מֵאֵמֶר א אוֹת ו): וְהִנֵּה בְּזִמְנֵי הַנֶּסֶם דִּחְנֻכָּה זֶה הָיָה אַחֲרֵי פְטִירַת נְבִיאִים הָאַחֲרוֹנִים חֲגִי זִכְרִיָּה וּמֵלָאכִי וּנְפִסְקָה הַנְּבוּאָה, וְהַתְנוּסָס ה' יִתְבָּרַךְ עֲמָנוּ בְּנֵר נְסִיִּי וְהוּא הָאָרֶה מִן אוֹר הַגָּנוּז אֲשֶׁר הָאָדָם מְבִיט בּוֹ מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפֹ (חֲגִיגָה יב), וְהִיא

נִרְאָה לִי כִּי אֶפְשָׁר לָנוּ לִזְכּוֹת יוֹתֵר בְּרִגְלִים אֵלּוּ שְׂאוֹתָם יְכוֹלִין לְקִים בְּשִׁלְמוֹת, כִּי בְּרִגְלִים חֲסֵר לָנוּ עֲלִיּוֹת רִגְלֵי שָׁזָה הָיָה עֶקֶר שְׂמִיחַת הַחֵג, וְיָמִים טוֹבִים דִּחְנֻכָּה וּפּוּרִים יְכוֹלִין לְקִים בְּשִׁלְמוֹת, הַגֵּם כִּי בְּזִדְאִי גַם עֲתָה הַשִּׁירִים בִּימֵי הַשְּׁלֵשׁ רִגְלִים הָמָּה רַב מֵאֵד מִפֶּל הַרְגָלִים דִּחְנֻכָּה וּפּוּרִים, אֲבָל בְּצֵד זֶה יֵשׁ מַעֲלָה לְחֻנָּה וּפּוּרִים שֶׁמִּקְדָּמִין אוֹתָן הַמִּצְוֹת בְּשִׁלְמוֹת. וּבְרִגְלִים הִיתָה בְּאֻמַּת עֲלִיּוֹת נִפְשׁוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכו', אֲבָל בְּיָמִים אֵלּוּ יְכוֹלִין לְקַבֵּל הָאֵרֶת הַיּוֹם טוֹב כְּמוֹ שֶׁאֵנוּ עוֹמְדִין בְּלִי שְׁנוּי, וְזֶה רָמַז חֲנֻכָּה 'כֹּה' כְּמוֹ שֶׁהֵם, כִּי בְּרִגְלֵי מִתְעַלִּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהִתְקַדֵּשׁ, וְעֲתָה הַקֹּדֶשׁ בָּא לָנוּ לְתוֹךְ מְקוֹם הַחֲשֵׁה, וְלִכֵּן הַמִּצְוָה לְמִשָּׁה מַעֲשֶׂרָה וּמִבְּחוּץ.

ח. בְּשִׁפְתַּת אָמַת (תרמ"ד ד"ה לשנה) בְּאֵר הָעֵנִין בְּדְבָרִים מִפְּלִיאִים: 'לִשְׁנָה אַחֲרַת קִבְעוּם וְעִשְׂאוּם יוֹם טוֹב'. מִקְשִׁין לָמָּה לֹא בִשְׁנָה הָרִאשׁוֹנָה. וְהָעֵנִין הוּא, כִּי הִנֵּה כָּל אֵלֶּה הַיָּמִים אֲשֶׁר הָמָּה קְבוּעִים לְדוֹרוֹת הָמָּה עֲמוּדִים שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עֲלֵיהֶם, וְכֵמוֹ הַשְּׁלֵשׁ רִגְלִים שֶׁהֵם מִמֶּשׁ רִגְלִים שֶׁכָּל הַשְּׁנָה נִשְׁעָן עֲלֵיהֶם, רַק בְּדוֹרוֹת הַקְּדוּמוֹנִים הָיָה דִּי לָהֶם בְּשִׁלְשׁ רִגְלִים, וְדוֹרוֹת הָאַחֲרוֹנִים שֶׁהָיָה גָלוּי וְיָדוּעַ לִפְנֵי אֲבִינוּ שֶׁבְּשִׁמְיָם שֶׁלֹּא הָיָה לָנוּ תִּקְוָמָה חֵס וְשְׁלוֹם וְהוֹסִיף לָנוּ מוֹעֲדוֹת אֵלּוּ.

וּמוֹסִיף עוֹד בְּמַהוּת הַהִשְׁגָּה שֶׁיְכוֹלִים לְהַגִּיעַ גְּבוּהַּ יוֹתֵר בְּחֻנָּה מִשְׁאָר שְׁלֹשֶׁת הַרְגָלִים הַקְּדוּשִׁים: אָכֵן

בְּדוֹרוֹת אֱלֹהֵי מִתְגַּבֵּר כַּח הַיָּמִים בֵּיתָר שִׁאֵת

הַחֲנֻכָּה, וְעַל כֵּן דְּרָשׁוּ הַחֲכָמִים וְהַצַּדִּיקִים בְּדוֹרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּגִדְלוֹת הָאֶרֶץ הַנִּסְתָּרָה הַמְתַּעֲוֶרֶת בְּכָל שָׁנָה. וְיֻבְּנוּ הַדְּבָרִים עַל פִּי הָאֱמוּנָה כִּי כָּל עֲקָרוֹ שֶׁל חֲנֻכָּה אֵינוֹ כִּי אִם לְתֵת כַּח לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוֹת, וְעַל כֵּן כָּאֲשֶׁר מִתְעַצֶּמֶת הַטְּמָאָה בְּעוֹלָם וְנוֹסְתָר כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, זֶה לַעֲמֵת זֶה מִתְגַּדֵּל הַכַּח הַמִּיחָד לְהֵאִיר אֶת חֹשֶׁךְ הַגִּלּוֹת עַל יְדֵי נְרוֹת הַחֲנֻכָּה א*.

חֲנֻכָּה מִלְשׁוֹן חֲנוּךְ שֶׁהוּא הַחֲכָנָה לְגִאֲלָה

מִזֶּה גַם שֶׁחֲנֻכָּה הוּא הַכְּנָה לְגִאֲלָה הַעֲתִידָה וְלָכֵן בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי שִׁאֵת מִתְקַרְבִּים יוֹתֵר לְגִאֲלָה מִתְרַבֶּה כַּח יָמִים אֱלֹהֵי, כְּדָבָרֵי הַבְּנֵי יִשְׂשָׁכָר (כסלו-טבת מאמר ב אות כא) כִּי שֵׁם 'חֲנֻכָּה' הוּא מִלְשׁוֹן חֲנוּךְ, כְּמוֹ שֶׁמִּחְנִכִּין אֶת הַקֶּטֶן בְּקִטְנוּתוֹ מֵעֵט מֵעֵט בְּכַדִּי שִׁיעֲמַד עַל עֲמָדוֹ בְּגִדְלוֹתוֹ, עַל כֵּן קָרָאוּ לַיָּמִים הָאֵלֶּה 'חֲנֻכָּה' וְלַהֲנִיר מִצּוּהַ הַזֶּה 'נֵר חֲנֻכָּה', לְשׁוֹן

הַצַּדִּיקִים לַיָּמִים טוֹבִים בַּחֵל כִּי לֹא יִהְיֶה כָּל כֶּף הַתְּנַגְדוּת מִהַסְטֵרָא אַחֲרָא כִּי אֵין נִרְאָה לְהַסְטֵרָא אַחֲרָא, לְהִיצֵר, שְׂבִימִי הַחֵל יְכוּלִים עוֹבְדֵי הַשֵּׁם לְהַשִּׁיג מֶה, וְאֵינוֹ מִסְתִּיר כָּל כֶּף, וְעַל יְדֵי זֶה יְכוּלִין לְהִגִּיעַ לְמֶה.

ב. כֶּף מוֹבָא בְּמֵאוֹר עֵינַיִם (פר' מוקץ ד"ה זמן): וּבְכָל שָׁנָה וְשָׁנָה יֵשׁ מִפְּלֶת הַרְשָׁעִים שֶׁל אֲמוֹת הָעוֹלָם שׁוֹנְאֵי הַדָּת עַד שֶׁיִּפְּלוּ וְיִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי וְיֵבֵא מִשִּׁיחַ צִדְקָנוּ בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ, וְזֶהוּ 'עֲרִכְתִּי נֵר לְמִשִּׁיחַ' (תהלים קלב יז) מִן

מֶה שֶׁמִּצִּינוּ כִּי בְּדוֹרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים עוֹסְקִים בְּחֶג זֶה יוֹתֵר מִדּוֹרוֹת עֲבָרוֹ הוּא מַחֲמַת שֶׁהַכַּח גּוֹבֵר בְּיוֹתֵר

בְּדוֹרוֹתֵינוּ הָאֲחֵרוֹנִים בְּפֶרֶט מִתְרַבֶּה הַכַּח שְׂבִימִים אֱלֹהֵי, וּבְכָל שְׂמִתְרַחֲקִים אֲנוּ מִזְמַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּמִתְקַרְבִּים לְגִאֲלָה מַפְצִיעַ הָאוֹר בֵּיתָר שִׁאֵת וְעַז, שֶׁכֵּן הִנֵּס מִמִּשְׁיָד לְדוֹרוֹת, וְכָל דוֹר נוֹסֵף שָׁגַם בּוֹ נִמְצָא הִנֵּס, הִרִי שֶׁהִנֵּס גִּדֵּל וּמִתְעַצֵּם לְעוֹד דוֹר וְנַעֲשֶׂה נֵס גָּדוֹל יוֹתֵר מִשֶּׁהִיָּה אֲשַׁתְּקַד, וְלָכֵן בְּכָל שְׂמִתְרַחֲקִים יוֹתֵר מִזְמַן חֲשֻׁמוֹנָאִים גִּדֵּל הִנֵּס יוֹתֵר וּמִמִּילָא כָּל הָאֲרוֹתָיו גִּדֵּלִים וּמִתְעַצֶּמִּים.

לְפִיכָךְ רוֹאִים שֶׁבְּדוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים נִזְכָּר עֲנִין יוֹם טוֹב שֶׁל חֲנֻכָּה מֵעֵט מְאֹד, שֶׁבְּמִשְׁנֵיּוֹת כָּלֵל לֹא הִזְכֵּר וּבִגְמָרָא הִזְכֵּר בְּתוֹךְ מִסְכַּת שְׁבֵת וְלֹא כְּמִסְכַּת בְּפִנֵּי עֲצָמָה כְּמוֹ כָּל חֶג, וְהַטַּעַם הוּא שֶׁכָּכָל שְׂמִתְרַבִּים הַדּוֹרוֹת מִתְרַבֶּה אִתָּם כַּח נֵס

א. בְּאוֹר מִתּוֹק מִדְּבַשׁ בְּאֵר בְּזֶה הַבֵּית יִשְׂרָאֵל מִגּוֹר ע"ה (תשכ"ב נר ה'), שֶׁלִּפְנֵי נִקְבַּע הַיּוֹם טוֹב וְנִקְא בִּימֵי הַחֵל, שֶׁפִּינוּ שִׁפְחַ הַטְּמָאָה וְהִיצֵר הָרַע מִתְגַּבֵּר בְּעוֹלָם חֲפָצוֹ חֲכָמִים לְהַשְׁפִּיעַ אוֹרוֹת שֶׁל קִדְשָׁה לֵּב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּלֹא שְׂתִיָּה הַתְּנַגְדוּת מִהַסְטֵרָא אַחֲרָא, וְכִיוֹן שֶׁהוּא בִּימֵי הַחֵל כְּחוֹת הָרַע אֵינֶם מַעֲלִים בְּדַעְתָּם שְׁנָתָן לְהִגִּיעַ לְקִדְשָׁה נִשְׁגָּבָה כָּל כֶּף בִּימֵי הַחֵל וְלָכֵן אֵינֶם מִפְּרִיעִים לְקִדְשָׁה, וְכִלְשׁוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ: קָבְעוּ לָהֶם

שָׁכַף כַּאֲשֶׁר מִתְקַרְבִּים אָנוּ יוֹתֵר לַגָּאֵלָה
כְּכֹר מִתְנוּצֵץ אֹרֹךְ הַגָּאֵלָה, וּבְנֵירוֹת שֶׁהֵם
מִכֹּחַ אֹרֹךְ הַגָּנוּז נִתֵּן כְּכֹר לְהַבִּיט מֵעַט יוֹתֵר
בְּאֹרֹךְ זֶה אֲשֶׁר בּוֹ נִתֵּן לְרֵאוֹת מִסּוֹף הָעוֹלָם
וְעַד סוֹפוֹ, וְנִתֵּן לְרֵאוֹת עַד כִּמָּה גְדוּלָה הִיא
קִדְשַׁת נֵירוֹת חֲנֻכָּה.

הַשְּׁפָעוֹת הַחַג יְכוּלִים לְהִתְרַחֵב וְעַל כֵּן כָּפִי
הַחֲשׂוֹף שְׂבָדוּרוֹת אֵלּוּ מִתְרַבֶּה הָאֹרֶךְ

עוֹד לְאִלּוּהַ מִלִּין לְבָאֵר בְּזֶה עַל פִּי מַה
שֶׁכָּתַב בְּדִבְרֵי חַיִּים כִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
הִפְּרִירוּ בְּכַח עֲצָמָם אֶת קִדְשַׁת הַחֲנֻכָּה, וּכְכֹל
שֶׁאֵדָם מִתְקַדֵּשׁ וּמִטְהַר זֹכָה לְהַרְגִּישׁ יוֹתֵר
קִדְשָׁהּ זֶה, נִמְצָא כִּי בַּחֲנֻכָּה יֵשׁ מִשְׁהוּ יַחֲוִידֵי
שְׂאִין בְּשׁוּם מוֹעֵד אַחֵר, שֶׁהַשְּׁפָעוֹת הַחַג
יְכוּלוֹת לְהִתְרַחֵב מִבְּלִי גְבוּל וּמִדָּה, אִם כֵּן
רֹאִים אָנוּ שֶׁאֵכָן יִתְכַּן שְׂבָשְׁנִים מִסִּימּוֹת
יִהְיוּ יוֹתֵר הַשְּׁפָעוֹת בִּימֵים אֵלּוּ.

בִּיּוֹן שָׁכַף דִּין הוּא שֶׁכָּכֵל שֶׁהַדּוּרוֹת
מֵאַחֲרֵים יוֹתֵר כָּף יִתְרַבֶּה בָּהֶם הַפֶּחַח,
וְזֹאת כָּפִי שֶׁכָּתַב עוֹד שֶׁהָאֶרֶץ נִסִּים אֵלּוּ הָיוּ
כָּפִי הַחֲשָׁף שֶׁהַחֲשִׁיכּוֹ הַיּוֹנִים אֶת עֵינֵיהֶם
שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּמִשָּׁכַף בְּדוּרוֹת אֵלּוּ שֶׁהַחֲשָׁף
יִכְסֶה אֶרֶץ וּמִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר עֲנִין לְהַשְׁפִּיחַם
תּוֹרַתָּה וְיִלְהַעֲבִירָם מִחֲקֵי רִצּוֹנָךְ, כִּנּוּדָּךְ לְכֹל

חֲנוּךְ וְהַרְגֵּל לְהָאֹרֶךְ הָעֵתִיד בַּגָּאֵלָה הָעֵתִידָה
בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְהִרְחִיב עוֹד: וְקִרְאוּ לִימֵים
הָאֵלָה חֲנֻכָּה שֶׁהוּא חֲנוּךְ לַגָּאֵלָה הָעֵתִידָה
שִׁיתְגַּלֶּה הָאֹרֶךְ הַגָּנוּז, וְכֹל יָמֵי עֲנִינוֹ וּמְרוּדָנוּ
מִשְׁנַפְסָקָה הַנּוֹבֹאָה הָאִיר ה' יִתְבַּרֵךְ לָנוּ
הָאֶרֶץ אֹרֶךְ הַגָּנוּז בַּתּוֹרָה עַל יְדֵי מַצּוֹת נֵר
חֲנֻכָּה, וּכְכֹר יִדְעַת שֶׁהָאֹרֶךְ הַגָּנוּז מִבִּיטָין בּוֹ
מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ, וְהָאֶרֶץ נֵר חֲנֻכָּה
הִיא הָאֶרֶץ מִן הָאֹרֶךְ הַהוּא בְּמַעַט קֵט, וְעַל
יָדָהּ אֲנַחְנוּ יְכוּלִין לְהַבִּיט בַּתּוֹרָה אֲשֶׁר הָאֹרֶךְ
גָּנוּז בָּהּ.

עַל פִּי זֶה יוֹבֵן מִדּוּעַ דּוֹקָא בְּדוּרוֹת
הָאֲחֵרוֹנִים אָנוּ רֹאִים שֶׁהִרְבּוּ לְדַבֵּר
בְּגִדְלַת וּקְדֻשַׁת מַצּוֹת חֲנֻכָּה, וְכִלְשׁוֹנוֹ:
וְהִנֵּה לְבַעֲבוֹר זֶה הַדּוּרוֹת שֶׁהֵן סְמוּכִין
לַגָּאֵלָה הַתְּחִילוֹ חֲכָמֵי הַדּוּר לְדַבֵּר מֵעֲנִינֵי
הַמַּצּוֹה הַזֹּאת מַה שֶׁלֹּא שִׁעְרוּ הָרֵאשׁוֹנִים,
וְהוּא סוּד כְּמוֹס.

וּבְכוֹ שֶׁכָּתַב גַּם בְּמָקוֹם נוסף (שם מאמר ג
אות ג) כִּי בַּעֲתִיד בָּעֵת הַגָּאֵלָה יוּכָלוּ
שׁוֹב לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּאֹרֶךְ הַגָּנוּז שִׁיתְגַּלֶּה אֲזִי
בְּשִׁלְמוֹת כָּפִי שֶׁהִיָּה בְּשִׁשֶּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית
וּכְכָתוּב (ישעיה ס יט) 'לֹא יִהְיֶה לָךְ עוֹד
הַשֶּׁמֶשׁ וְגו', וְהִיָּה לָךְ ה' לְאֹרֶךְ עוֹלָם', בִּיּוֹן

חֲכָמִים אֵין מְדַלְקִין בָּהֶן בְּשִׁשֶּׁת מְדַלְקִין בָּהֶן בַּחֲנֻכָּה,
אֲשֶׁר אֵף הַנְּפִשׁוֹת שְׂאִין לָהֶם עֲלֵיהָ בְּשִׁשֶּׁת יְכוּלִין
לְעֵלוֹת בַּחֲנֻכָּה, וְנִפְשֵׁי נוֹטְרִיקוֹן גַּר פְּתִילָה שִׁמּוֹן, הִלֵּא
שֶׁבֶת הִיא קְדוּשָׁה יוֹתֵר גְּדוּלָה מִחֲנֻכָּה, אִוְלָם חֲנֻכָּה הוּא
עֲנִין חֲנוּךְ שֶׁל לְעֵתִיד לְבֹא קָעֲנִין שֶׁכָּתוּב (משלי כב ו)
'חֲנֹךְ לְעֵצֶר עַל פִּי דִרְכּוֹ', חֲנֻכָּה הוּא הַתְּחִלָּה לְתַקּוֹן
הַשְּׁלָם בְּדִקְתֵיב 'עֲרֻכְתִּי נֵר לְמִשִּׁיחִי', לְעֵתִיד הִרִי יִתְקַנּוּ
כָּלֶם וְאִפְלוּ הַנְּפִשׁוֹת הַנְּזוּכוֹת.

נֵר חֲנֻכָּה הוּא הַעֲרֵכָה שֶׁיָּבֹא מִשִּׁיחַ צִדְקָנוּ וְיִתְבַּטְלוּ כָּל
הַקְּלָפוֹת, וְזֶהוּ עַד שֶׁתְּכַלֶּה רַגְלֵי דְתִרְמוּדָא (שבת כא.) הוּא
הַקְּלָפָה, בְּדִקְתֵיב (ראה זוהר פִּינַחַס רלג.) 'תִּרְמוּד בְּהֵרִים'.

עַל פִּי זֶה מְבָאֵר הָאֲמֵרִי אָמֶת (תרצ"ה ליל ב) מִדּוּעַ
בַּחֲנֻכָּה יֵשׁ עֲלֵיהָ לְכֹל נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵף הַפְּחוּתִים, וְזֶה
לְשׁוֹנוֹ: אֵיתָא בְּשִׁשֶּׁת אָמֶת (תרל"ג ליל ו) בְּשֵׁם אֲדוֹנֵי יָמֵינוּ
ז"ל פְּרוּשׁ הַגְּמָרָא (שבת כא.) פְּתִילוֹת וּשְׂמָנִים שֶׁאֲמָרוּ

אוֹלָם לְאִשְׁרֵי חַס וְשָׁלוֹם רָצָה לַעֲקֹר אֶת הַשָּׂרֵשׁ דְּבִקּוּת, וְכֹאֲשֶׁר הִחֲשִׁיכּוּ הַיּוֹנִים יִמַּח שְׁמֵם עֵינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְרָצוּ לְבַטֵּל כָּל הַתּוֹרָה, לְזַח הַתַּגְבֵּר בֶּח הַשָּׂרֵשׁ שֶׁבַעַת יִשְׂרָאֵל, וּבִכְחוֹ הַגְדּוּל אֲשֶׁר הוּא חֵלֶק ד', סֵתֵר וּפְרִיץ כָּל הַגְדּוּרוֹת וְהַמַּחְצוֹת וְכָל הַחֲמִרִיּוֹת, עַדִּי דְּבִק בְּשָׂרָשׁוֹ בְּמִסִּירָת נַפֶּשׁ, כְּטַבַּע הַחֵלֶק שֶׁמִּשְׁתַּקֵּק לְשָׂרָשׁוֹ.

וְכֹאֲשֶׁר רָאָה הַפּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ וַיִּתְעַלָּה כְּשֶׁר רָצוֹן נַפֶּשׁ עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל, לֹא מָנַע הַטּוֹב לְהִתְקַשֵּׁר בְּחֵלְקוֹ, הוּא עִמּוֹ וַנְחַלְתּוֹ, וְאִזּוּ הָאִיר לָנוּ מִשְׂרָשׁוֹ, וְנִרְאָה וְנִגְלָה לָנוּ אִזּוּ הַנַּעֲרָב וְהַמִּתְזַק, וְהַבִּינוּ מַעֲצָמָם לְהַדְלִיק נֵר וּלְעוֹרֵר בְּחֵלֶק הַשָּׂרֵשׁ ד', וְאִין זֶה בְּגֵדֵר מַצּוֹה כָּלֵל, וְהוּא עַבְדֵּתָנוּ לַעֲתִיד לְבֹא, שְׁנִכִּין מַעֲצָמָנוּ הָאִין

הַתּוֹרָה וְלִנְתִינָת הַתּוֹרָה. וּמִשְׁעָם זֶה הָאֲבוֹת שֶׁהָיָה לָהֶם הַתְּפִשְׁטוּת הַגִּשְׁמִיּוּת וְלֹא הָיָה הַגּוֹי מִסְתִּיר עֲלֵיהֶם כָּלֵל, הָיָה בְּכֻחַם לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה מֵאֲלֵיהֶם וּמִמִּילָא גַם בְּלִי נְתִינָה, כִּי הַנִּשְׁמָה מִצַּד עֲצָמָה מוֹשֶׁקֶת לַתּוֹרָה וּמַצּוֹת.

וּמִהֶם נִתַּן כֹּחַ זֶה לְבִנְיָהֶם אַחֲרֵיהֶם כְּמוֹ שֶׁפִּתְּבַּ בְּאוֹהֵב יִשְׂרָאֵל (וִירָא ד"ה וְה' אִמְרוּ): חֲבִיב אֲדָם לִזְמִיר מִתִּי גִיעֵנוּ מַעֲשֵׂי לְמַעֲשֵׂה אֲבוֹתֵי (תַּנָּא דְּבִי אֵלֵיהּ רַבָּה פ"ה). וְלִכְאוּרָה יִפְלֹא אִין יוֹכֵל כָּל אֶחָד לְבֹא לְמִדְרַגַּת אֲבִרָהָם אֲבִינוּ ע"ה וְהַשְׁגָּתוֹ שֶׁהוּא מִרְכָּבָה לִימִין. אֲכֹן בְּאַמְתָּ אִין הַפְּנוּהָ שֶׁיִּגְעֵי לְמַעֲשֵׂי אֲבִרָהָם בְּעֲצָמוֹ, רַק לְמַעֲשֵׂי שֶׁל אוֹתוֹ הָאֲדָם עֲצָמוֹ שֶׁעָשָׂה בְּעוֹדוֹ כָּלֵל וְכֻמוֹס בְּעֲצָמוֹתוֹ שֶׁל אֲבִרָהָם אֲבִינוּ ע"ה, לְפִי שֶׁהָיָה אִזּוּ כָּלֵל שֶׁם בְּשָׂרָשׁוֹ, נִמְצָא שֶׁהוּא בְּנִקֵּל לְכָל אֲדָם פִּינּוֹ שֶׁכָּל אֲדָם עָשָׂה כְּכֹר כָּל הַמַּצּוֹת כְּשֶׁהָיָה עֲדוֹן בְּכֹחוֹ שֶׁל אֲבִרָהָם אֲבִינוּ ע"ה, אִם כֵּן אִינוּ צְרִיךְ רַק לְשׁוּב לְשָׂרָשׁוֹ וּלְכַחוֹ שֶׁל אֲבִרָהָם אֲבִינוּ ע"ה כְּדִי לְהוֹצִיא הַדְּבָר מִכַּחַס אֵל הַפְּעֵל, וְאִזּוּ יוֹכֵל לְהַשִּׁיג בְּחִינָה שֶׁל עֲשִׂית הַמַּצּוֹת שֶׁעָשָׂה אִזּוּ כְּשֶׁהָיָה בְּכֹחוֹ וְעֲצָמוֹתוֹ שֶׁל אֲבִרָהָם אֲבִינוּ ע"ה.

בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים עַד כְּמָה הַתְּרַבּוֹ הַנִּסְיוֹנוֹת וְהַקְּשֵׁי לְכָל דְּבָר שֶׁבְּקִדְשָׁהּ, מִתְּרַבָּה בְּיוֹתֵר הַשְּׁפָעוֹת הָאוֹר שֶׁל נֶס חֲנֻכָּה שֶׁכָּל מַהוּתוֹ לְהַאֲרִי אֶת הַחֹשֶׁךְ.

פִּינוֹ שֶׁהַיּוֹנִים בִּקְשׁוּ לְבַטֵּל הַדְּבָקוֹת שֵׁשׁ לְיִשְׂרָאֵל גְּדֻלָּה דְּבִקּוּתָם וְהַשִּׁיגוּ מַעֲצָמָם הָאֲרוּרִים מַצּוֹה זֶה

לְחִיבִיבוּתָם נִחְזָה דְּבָרֵי קִדְשׁוֹ בְּמַאֲמָרֵיו לְחֲנֻכָּה: וְהִנֵּה זֶה מְבַאֵר מָאָד, אֲשֶׁר בְּחֵלֶק יֵשׁ בּוֹ בְּחִינַת הַכָּלֵל כִּידוּעַ זֶה בְּסִפְרֵי הַמִּתְקַרֵּי, וְהִנֵּה כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ חֵלֶק מִקִּדְשָׁתוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּמַאֲמַר הַכֶּתוּב (דְּבָרִים ל"ב ט) 'חֵלֶק ד' עִמּוֹ', 'וְאַתֶּם הַדְּבָקִים' וְגו' (ש"ס ד ד), וְרַק שֶׁמִּמַּחֲמַת עֲבִיּוֹת הַחֲמִיר וְנִשְׁמוֹת זִהְמַת הָעוֹלָם נִסְתָּר זֹאת הַחֵלֶק, כִּי הָאָדָם כְּרוּךְ אַחֵר תַּאֲוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה.

ג. כְּלוּמֵר, בְּכָל חֵלֶק מִהַכָּלֵל יֵשׁ בּוֹ אֶת כֹּחַ כָּל הַכָּלֵל, וְעַל כֵּן פִּינוֹ שִׁיִּשְׂרָאֵל הֵם חֵלֶק מֵאֲתוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּבִיכּוֹל נִמְצָא שֵׁשׁ בָּהֶם מִקִּדְשָׁתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

ד. כְּפִי שֶׁבַּאֲר הַקִּדְשָׁת לִי (לִיקוּטִים ד"ה אִיתָא בְּמִדְרַשׁ בִּשְׁעָה) בְּאֲבוֹתֵינוּ הַקְדוּשִׁים ע"ה וְהָאִרִיךְ לְבַאֵר כִּי צִד יִדְעוּ הָאֲבוֹת מַהוּ רָצוֹן ה', וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: אָמֵנָם הִנֵּה יֵשׁ לְהַבִּין, הָאִין הֵי הָאֲבוֹת יוֹדְעִים לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה קִדְם שְׁנִתְּנָה. אִין הִנֵּה יָדוּעַ (זוּרֵה וִישַׁלח ק"ע), יִדְכֻמוּ שֵׁשׁ רַמ"ח אֲבָרִים וְשֵׁס"ה גִּידִין גִּשְׁמִיִּים בְּגוֹף הָאָדָם, כֹּף יֵשׁ רַמ"ח אֲבָרִים וְשֵׁס"ה גִּידִין רוּחָנִיִּים בְּנִשְׁמָה, וְכֻמוֹ שֶׁאִין חִיּוּת לְאֲבָרִים גִּשְׁמִיִּים אֲלָא בְּמִזוֹן בְּאֲכִילָה וְשִׁתְיָה, כֵּן אִין חִיּוּת לְאֲבָרִים רוּחָנִיִּים אֲלָא בְּקִיּוּם הַתּוֹרָה, כִּי אוֹרִייתָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְיִשְׂרָאֵל כּוֹלָא חַד (ש"ס אַחֲרֵי ע"ג), נִמְצָא שֶׁנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל נִמְשְׁכוּ מִמִּקּוֹר אֶחָד עִם הַתּוֹרָה, וְלָכֵן אִין חִיּוּתָם שֶׁל הַנִּשְׁמוֹת אֲלָא בְּקִיּוּם הַתּוֹרָה וּמַצּוֹת וְכו'. דְּבַאֲמַת אִם לֹא הִיָּתָה הַנִּשְׁמָה מְלַבֶּשֶׁת בְּגוֹף לֹא הִיָּתָה צְרִיכָה לָכֵן, אִין מִמַּחֲמַת שֶׁהַנִּשְׁמָה מְלַבֶּשֶׁת בְּגוֹף, וְהַגּוֹי מוֹחֲשִׂיָה וּמִסְתִּיר עַל הַנִּשְׁמָה, לָכֵן צְרִיכִים לְלַמֵּד